

Uzņēmējdarbības tendences Ludzas novadā

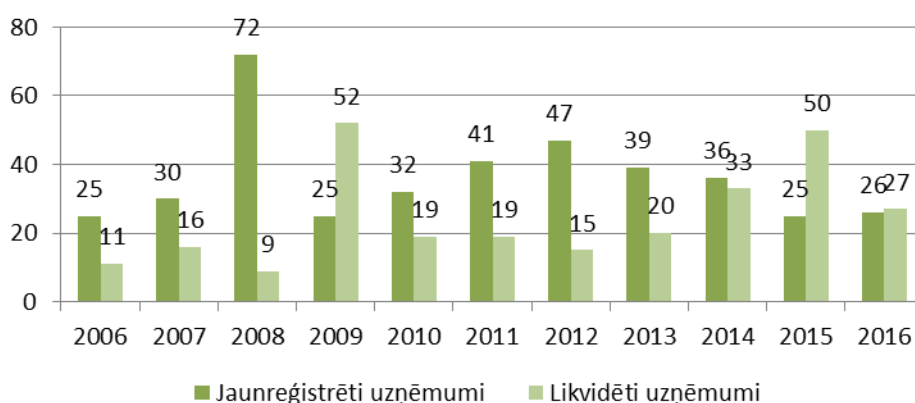
Apkopojot Ludzas novada uzņēmumu nozīmīgākos finanšu rādītājus, Lursoft veicis pētījumu par uzņēmējdarbības nozarēm Ludzas novadā. Tā ietvaros analizētas novadā reģistrēto un likvidēto uzņēmumu tendences, apskatīti novada uzņēmumu apgrozījuma, peļņas rādītāji, kā arī nodokļu maksājumi un nodarbināto skaits.

Pēdējos gados Latvijā iezīmējusies tendence sarukt jaunreģistrēto uzņēmumu skaitam un pieaugt likvidēto uzņēmumu daudzumam. Līdz šim likvidēto uzņēmumu skaits gan nav pārsniedzis jaunreģistrēto, taču pašreizējās prognozes liecina, ka 2016.gads būs izņēmums, jo pētījuma gatavošanas brīdī, kad līdz gada beigām atlikušas vairs trīs nedēļas, statistikas dati rāda, ka visā Latvijas teritorijā šogad reģistrēti 10 573 uzņēmumi, savukārt likvidēto uzņēmumu bijis par 392 vairāk.

Kamēr Latvijā 2016.gads būs pirmais, kad likvidēto uzņēmumu skaits pārsniegs jaunreģistrēto, Ludzas novadā šāda situācija bijusi vērojama arī pērn. Aizvadītajā gadā divpadsmit mēnešu periodā Ludzas novadā reģistrēti 25 jauni uzņēmumi, kamēr likvidēto skaits bijis divas reizes lielāks. Pašreizējie dati rāda, ka tendence likvidēto uzņēmumu skaitam pārsniegt jaunreģistrēto saglabāsies arī šogad. Tiesa, likvidēto uzņēmumu skaita pārsvars vairs nebūs tik ievērojams kā pērn.

Analizējot iemeslus likvidēto uzņēmumu pieaugumam, dominē vairāki motīvi, taču viennozīmīgi var apgalvot, ka galvenais pamatojums nav uzņēmējdarbības vides pasliktināšanās, jo starp likvidētajiem uzņēmumiem vairumā gadījumu atrodami pēc VID un Uzņēmumu reģistra iniciatīvas no reģistriem izslēgti uzņēmumi, kuri neatbilst Komerclikuma prasībām. Piemēram, ilgstoši neveic saimniecisko darbību vai arī kuru valdei ilgāku laika periodu nav pārstāvības tiesības.

Uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Ludzas novadā

Jānorāda, ka Ludzas novadā patlaban reģistrēti kopumā 624 uzņēmumi. No tiem 44,23% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību, 22,76% - zemnieku saimniecības, bet 21,63% - individuālie komersanti.

Analizējot populārākās uzņēmējdarbības nozares Ludzas novadā, priekšplānā izvirzās mazumtirdzniecība, kas ir arī viena no populārākajām uzņēmējdarbības nozarēm starp visiem Latvijā reģistrētajiem uzņēmumiem. Otrajā vietā nozaru popularitātes ziņā izvirzījusies automobiļu apkope, aiz kuras seko ar meža nozari saistītas uzņēmējdarbības jomas – mežkopība un mežizstrāde.

Jāpiebilst, ka vienlīdz populāras nozares starp Ludzas novada uzņēmējiem ir arī lauksaimniecība, dažādu skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšana, kā arī sabiedriskā ēdināšana un darbības ar nekustamo īpašumu.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Ludzas novadā:

1. Mazumtirdzniecība nespēcializētajos veikalos;
2. Automobiļu apkope un remonts;
3. Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības;
4. Mežizstrāde.

Jānorāda, ka atsevišķi Ludzas novada uzņēmumi piesaistījuši arī ārvalstu investoru interesi. Pēc Lursoft aprēķiniem, no visiem novadā reģistrētajiem uzņēmumiem 7,51% uzņēmumu ieguldītas ārvalstu tiešās investīcijas, un kopumā kopš 1991.gada uzkrāto tiešo investīciju apjoms Ludzas novada uzņēmumu pamatkapitālos veido 1,32 milj.EUR. Investīcijas novada uzņēmumu pamatkapitālos ieguldījušas personas no 14 dažādām valstīm, tostarp investīciju apjoma ziņā lielākie investori nāk no Igaunijas, Krievijas un Zviedrijas.

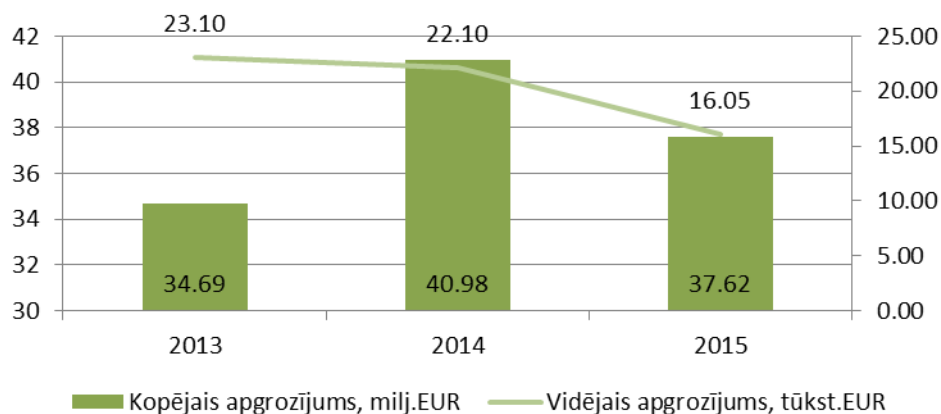
Pagājušais gads nesis gan kopējā, gan vidējā apgrozījuma kritumu

Lursoft veiktais pētījums atklāj, ka pēdējos gados Ludzas novada uzņēmumu kopējais apgrozījums uzrādījis mainīgus rezultātus. Tā, piemēram, 2013.gadā novadā reģistrētie uzņēmumi apgrozījuši kopumā 34,69 milj.EUR un nākamajā gadā sekojis kāpums par 18,13%. Tiesa, augošā tendence 2015.gadā vairs nav bijusi vērojama, jo pagājušajā gadā kopējais apgrozījums sarucis līdz 37,62 milj.EUR, kas ir kritums par 8,20%.

Atšķirībā no kopējā apgrozījuma, kas vismaz 2014.gadā uzrādījis pieaugumu, vidējā apgrozījuma rādītājs pēdējos gados bijis ar lejupejošu tendenci. Lursoft dati rāda, ka laika periodā no 2013.gada vidējais apgrozījums novada uzņēmumiem samazinājies par 30,52%, sarūkot no 23,10 tūkst.EUR 2013.gadā līdz 16,05 tūkst.EUR vidēji uz katru uzņēmumu pērn.

Jānorāda, ka no visiem Ludzas novada uzņēmumiem, kuri pagājušajā gadā strādājuši ar apgrozījumu, kas lielāks par 0 eiro, 53,25% uzņēmumu izdevies gada laikā savu apgrozījumu palielināt. Ar apgrozījumu, kas pārsniedz 1 milj.EUR atzīmi, pagājušajā gadā strādājuši desmit Ludzas novadā reģistrēti uzņēmumi.

Ludzas novada uzņēmumu apgrozījuma dinamika

Novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma kopš 2013.gada ir SIA Ariols. Pērn uzņēmums apgrozījis 5,46 milj.EUR, kas gan ir par 6,38% mazāk nekā gadu iepriekš. Gada pārskatā publicētā informācija liecina, ka aizvadītajā gadā pelmeņu un saldētu gaļas pusfabrikātu ražotājam 56,66% no kopējā apgrozījuma nodrošinājuši ieņēmumi no produkcijas realizācijas Eiropas Savienības teritorijā, savukārt atlikušo daļu – Latvijas tirgus. Domājot par attīstību, SIA Ariols iesaistījies pētniecības darbos un turpinājis izstrādāt jaunus produktus. Kā norāda uzņēmuma vadība, pētniecības darbiem un attīstības pasākumiem paredzēts piesaistīt līdzekļus no Eiropas Savienības fondiem vairāk nekā 100 tūkst.EUR apmērā.

Saglabājot apgrozījumu 2014.gada līmenī, pērn saraksta otrajā vietā ierindojusies SIA Ludzas maiznīca. Uzņēmums 2015.gadā apgrozījis 2,95 milj.EUR. Uzņēmums savu saimniecisko darbību uzsācis tālajā 1991.gadā ar graudu pārstrādi dzirnavās, bet divus gadus vēlāk uzsākta arī maizes ražošana un vēlāk atvērts arī konditorejas cehs. Patlaban SIA Ludzas maiznīca galvenie darbības veidi ir konditorejas un kulinārijas izstrādājumu ražošana, kā arī mazumtirdzniecība.

Apgrozījumam gada laikā palielinoties par 6,14% un sasniedzot 2,47 milj.EUR atzīmi, trešajā vietā starp novada lielākajiem uzņēmumiem pēc apgrozījuma 2015.gadā ierindojies SIA Ludzas apsaimniekotājs. Apgrozījuma kāpums uzņēmumu raksturo pēdējos divus gadus.

Ievērojami, proti, par 68,01%, apgrozījumu pagājušajā gadā izdevies palielināt kokapstrādes uzņēmumam SIA Mauriņi 57. Lursoft pieejamie dati rāda, ka uzņēmums pagājušajā gadā apgrozījis 2,11 milj.EUR.

Lai arī pagājušais gads nesis apgrozījuma kritumu par 3,21%, tas nav traucējis saraksta piekto pozīciju ieņemt veselības aprūpes nozarē strādājošajam SIA Ludzas medicīnas centrs. 2015.gadā Ludzas novada pašvaldībai piederošais uzņēmums apgrozījis 1,98 milj.EUR. Pērn uzņēmums stacionārā sniedzis palīdzību 1 984 pacientiem un valsts apmaksātās programmas ietvaros ambulatoros speciālistus apmeklēja 23 501 pacients, kas ir par 582 pacientiem vairāk nekā gadu iepriekš. Kopumā dienas stacionārā 2015.gadā ārstējušies 517 pacienti un dienas stacionārā veiktas 388 operācijas.

Ludzas novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2015.gadā:

1. SIA Ariols – 5,46 milj.EUR;
2. SIA Ludzas maiznīca – 2,95 milj.EUR;
3. SIA Ludzas apsaimniekotājs – 2,47 milj.EUR;
4. SIA Mauriņi 57- 2,11 milj.EUR;
5. SIA Ludzas medicīnas centrs – 1,98 milj.EUR.

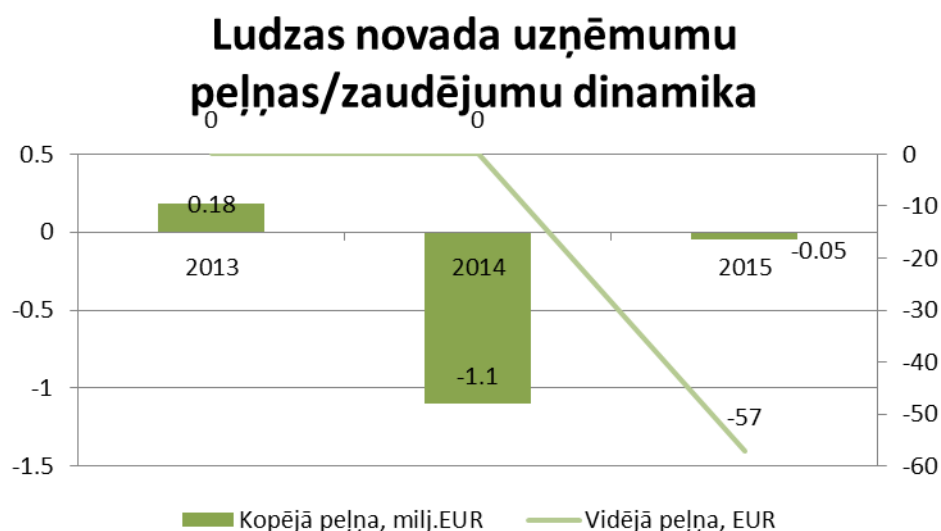
Pēdējie gadi – ar zaudējumiem

Kamēr Latvijā reģistrēto uzņēmumu kopējā peļņa pēdējos gados uzrāda pieaugumu, Ludzas novadā reģistrētie uzņēmumi strādājuši ar zaudējumiem.

Lursoft aprēķini rāda, ka 2015.gadā Latvijā reģistrētie uzņēmumi kopumā nopelnījuši 1,82 miljardus eiro, kas ir par 4,87% vairāk nekā gadu iepriekš, bet tikmēr Ludzas novada uzņēmumu kopējie zaudējumi veidojuši 0,05 milj.EUR.

Lursoft aprēķinājis, ka novadā reģistrētie uzņēmumi vēl 2013.gadā nopelnījuši kopumā 0,18 milj.EUR, bet nākamais gads nesis 1,1 milj.EUR zaudējumus. Jānorāda, ka ievērojamo mīnusu galvenais iemesls ir atsevišķu uzņēmumu neveiksmes. Piemēram, ar 2,57 milj.EUR zaudējumiem 2014.gadā strādājis tirdzniecības uzņēmums SIA G.M.U., kura saimnieciskā darbība, balstoties uz VID lēmumu, apturēta šā gada jūnijā. Tāpat arī 2014.gadā vairāk nekā divas reizes palielinājušies SIA JE ENERĢIJA zaudējumi (2014.gadā uzņēmums strādājis ar 468,18 tūkst.EUR zaudējumiem).

Jānorāda, ka 2015.gadā Ludzas novadā reģistrēto uzņēmumu kopējie zaudējumi ievērojami samazinājušies, sarūkot līdz 0,05 milj.EUR. Tiesa, neskatoties uz šo pozitīvo tendenci, katrs novadā reģistrētais uzņēmums pagājušo gadu noslēdzis ar vidēji 57 eiro lieliem zaudējumiem.

Novada pelnošākais uzņēmums 2015.gadā bijis jau iepriekš pieminētais pārtikas ražošanas nozarē strādājošais SIA Ariols. Uzņēmumam gada laikā izdevies savu peļņu palielināt par

27,75%, pērn sasniedzot 557,93 tūkst.EUR. Jāpiebilst, ka ar peļņas pieaugumu uzņēmums strādājis pēdējos divus gadus.

Palielinot peļņu vairāk nekā trīs reizes, pērn par Ludzas novada otru pelnošāko uzņēmumu kļuvis SIA ERA-M. Uzņēmums 2015.gadā nopelnījis 144,98 tūkst.EUR. Iesniegtajā gada pārskatā redzams, ka 57,94% no uzņēmuma kopējā apgrozījuma pērn nodrošinājuši ieņēmumi no kokmateriālu realizācijas. Gada laikā ieņēmumu daļa, kas gūta no minētās uzņēmējdarbības jomas, uzņēmumam palielinājusies teju četras reizes.

VĒL ievērojamāk nekā SIA ERA-M, pagājušajā gadā peļņu izdevies kāpināt pirms desmit gadiem dibinātajam SIA BL Invest, kura pamatdarbība saistīta ar automazgātavas un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanu, kā arī kokmateriālu tirdzniecību. Iesniegtajā gada pārskatā publicētā informācija rāda, ka 2015.gadu uzņēmums noslēdzis ar 77,69 tūkst.EUR peļņu, kas ir ievērojams pieaugums, ņemot vērā, ka 2014.gadā nopelnīti 5,03 tūkst.EUR.

Starp lielākajiem pelnītājiem 2015.gadā iekļuvusi arī zemnieku saimniecība Bangas. Augkopības produkcijas ražotājs aizvadītajā gadā savu produkciju realizējis LPKS Abra, SIA Baltic Agro un SIA Linas Agro. Zemnieku saimniecības peļņu pagājušajā gadā veidojuši 74,46 tūkst.EUR.

TOP 5 lielāko pelnītāju sarakstu 2015.gadā noslēdz gatavo ēdienu ražotājs SIA Tradīcija AOL. Tiesa, gada laikā ražotāja peļņa sarukusi teju uz pusi, samazinoties no 130,23 tūkst.EUR 2014.gadā līdz 66,68 tūkst.EUR pērn.

Ludzas novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2015.gadā:

1. SIA Ariols – 557,93 tūkst.EUR;
2. SIA ERA-M – 144,98 tūkst.EUR;
3. SIA BL Invest – 77,69 tūkst.EUR;
4. Briģu pagasta zemnieku saimniecība Bangas – 74,46 tūkst.EUR;
5. SIA Tradīcija AOL – 66,68 tūkst.EUR.

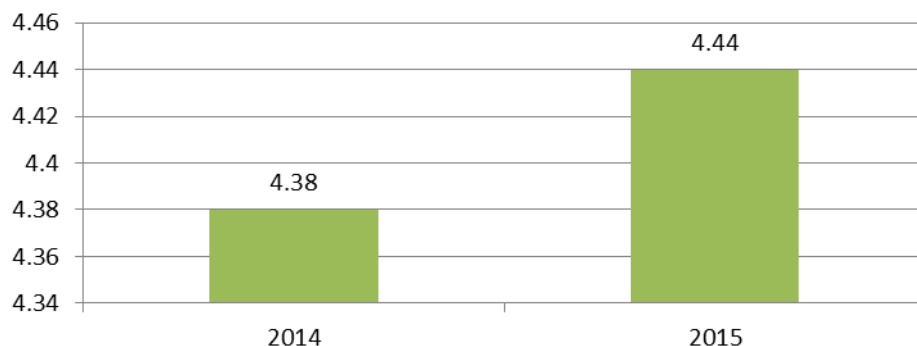
Audzis gada laikā samaksāto nodokļu apjoms

Aizvadītajā gadā visi Latvijā reģistrētie uzņēmumi nodokļos samaksājuši kopumā 5,7 miljardus eiro, kas ir par 7,55% vairāk nekā gadu iepriekš. Lursoft aprēķini rāda, ka pagājušajā gadā palielinājies arī Ludzas novadā reģistrēto uzņēmumu samaksāto nodokļu apjoms, tiesa kāpums nav bijis tik straujš kā valsts kopējā rādītāja gadījumā.

Pētījums atklāj, ka pērn Ludzas novadā reģistrētie uzņēmumi nodokļos valsts budžetā samaksājuši 4,44 milj.EUR. Salīdzinot ar 2014.gadu, tas ir pieaugums par 1,37%.

Jānorāda, ka no visiem Ludzas novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuru apgrozījums aizvadītajā gadā pārsniedzis 0 EUR un kuri veikuši valsts budžetā nodokļu iemaksas, 53,03% gadījumu uzņēmumu nodokļu maksājumu apmērs gada laikā pieaudzis.

Ludzas novada uzņēmumi kopējie nodokļu maksājumi valsts budžetā, milj.EUR

Lursoft apkopotā informācija rāda, ka starp TOP 5 lielākajiem nodokļu maksātājiem figurē uzņēmumi, kuru nosaukumi iepriekš pieminēti gan lielāko pelnītāju, gan uzņēmumu ar lielāko apgrozījumu kontekstā.

Lielākais nodokļu maksātājs Ludzas novadā 2015.gadā bijis SIA Ludzas apsaimniekotājs, kas valsts budžetu nodokļu maksājumos papildinājis par 857,62 tūkst.EUR. Salīdzinot ar 2014.gadu, pērn uzņēmuma nodokļos samaksātā summa palielinājusies par 7,72%. Par 5,08% nodokļu maksājumu apjoms aizvadītajā gadā audzis arī medicīnas nozarē strādājošajam SIA Ludzas medicīnas centrs – 2015.gadā uzņēmums nodokļos samaksājis 596,91 tūkst.EUR.

Samaksāto nodokļu apjoms 2015.gadā audzis arī saraksta trešās vietas īpašniekam – SIA Ariols. Attiecinot pret 2014.gadu, pērn valsts budžetā nodokļos samaksāta par 13,68% lielāka summa, kopumā nodokļos aprēķinot un samaksājot 430,81 tūkst.EUR.

SIA Ludzas maiznīca ir vienīgais no TOP 5 sarakstā iekļuvušajiem uzņēmumiem, kura nodokļu apjoms gada laikā samazinājies. Lursoft dati rāda, ka pagājušajā gadā pārtikas nozarē strādājošā SIA Ludzas maiznīca nodokļos samaksājusi 373,55 tūkst.EUR, kas ir par 6,20% mazāk nekā gadu iepriekš.

TOP 5 lielāko nodokļu maksātāju sarakstu noslēdz saimniecības preču un celtniecības materiālu mazumtirgotājs, remonta pakalpojumu sniedzējs SIA Rasa L. Pagājušajā gadā nodokļos uzņēmums samaksājis 137,51 tūkst.EUR, kas ir par 10,57% vairāk nekā gadu iepriekš. Salīdzinot ar 2014.gadu, pērn SIA Rasa L valsts budžetā samaksātais iedzīvotāju ienākuma nodokļa apjoms sarucis par 14,82%, savukārt valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu apmērs audzis par 15,14% jeb 6,59 tūkst.EUR.

Ludzas novada lielākie nodokļu maksātāji pēc 2015.gadā samaksātās kopējās nodokļu summas valsts budžetā:

1. SIA Ludzas apsaimniekotājs – 857,62 tūkst.EUR;
2. SIA Ludzas medicīnas centrs – 596,91 tūkst.EUR;

3. SIA Ariols – 430,81 tūkst.EUR;
4. SIA Ludzas maiznīca – 373,55 tūkst.EUR;
5. SIA Rasa L – 137,51 tūkst.EUR.

Pērn samazinājies novada uzņēmumos nodarbināto skaits

Kopējie valsts statistikas rādītāji liecina, ka pēdējos gados uzņēmumos nodarbināto skaitam ir tendence pieaugt. Atšķirīgu dinamiku gan uzrāda Ludzas novadā reģistrētie uzņēmumi.

Lursoft aprēķini rāda, ka 2014.gadā novada uzņēmumos nodarbināto skaits palielinājies par 8,19% jeb 126 strādājošajiem, bet jau nākamajā gadā piedzīvots kritums, kopējam nodarbināto skaitam pietuvojoties 2013.gada līmenim. Apkopotā informācija rāda, ka pērn Ludzas novada uzņēmumi ar darba vietām nodrošinājuši 1553 darbiniekus, kas ir par 6,73% darba vietām mazāk nekā gadu iepriekš.

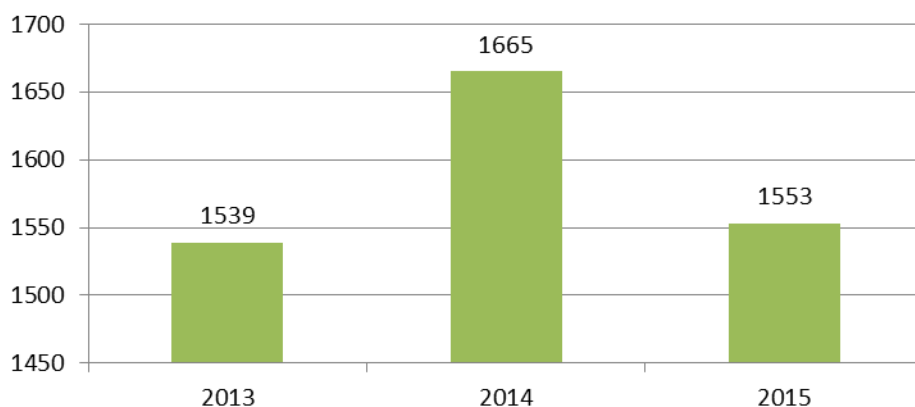
Analizējot iemeslus kopējā darbinieku skaita kritumam, redzams, ka samazinājuma iemesls nav viena konkrēta uzņēmuma lēmums par darba vietu samazināšanu. Pērn darbinieku skaits sarucis arī vairākos novada lielajos uzņēmumos. Tā, piemēram, pēc Lursoft aprēķiniem, darbinieku skaitu samazinājuši septiņi no TOP 10 lielākajiem novada darba devējiem.

Jāpiebilst, ka darbinieku skaits pērn audzis vien 23,67% Ludzas novada uzņēmumu, savukārt 49,11% uzņēmumu strādājošo skaits 2015.gadā saglabājies nemainīgs.

Vairāk nekā 100 darba vietas 2015.gadā nodrošinājuši trīs Ludzas novadā reģistrēti uzņēmumi, savukārt 33 uzņēmumos ar darba vietām nodrošināti vismaz 10 strādājošie.

Tiesa, vidējais strādājošo skaits gan Ludzas novadā, gan valstī kopumā saglabājies nemainīgs – katrā uzņēmumā tiek nodarbināti vidēji 2 darbinieki.

Kopējais strādājošo skaits Ludzas novada uzņēmumos

Novada lielākais darba devējs pērn bijis SIA Ludzas apsaimniekotājs, kas ar darba vietām nodrošinājis 190 darbiniekus. Jānorāda, ka, salīdzinot ar 2014.gadu, pērn vidējais strādājošo skaits uzņēmumā sarucis par 5 darbiniekiem. SIA Ludzas apsaimniekotājs vadība norāda, ka pagājušajā gadā uzņēmumā turpinājās kadru maiņa dažādos vadošajos amatos, kā arī veikta

amatu vienību optimizācija. Pārskata gadā turpinājusies arī personāla profesionālā pilnveidošana.

Otrs lielākais darba devējs pērn bijis pašvaldībai piederošais SIA Ludzas medicīnas centrs. Uzņēmumā 2015.gadā bijuši nodarbināti 184 darbinieki, kas ir par 6 strādājošajiem mazāk nekā gadu iepriekš. Kā norāda uzņēmuma vadība, nopietna SIA Ludzas medicīnas centrs problēma ir personāla trūkums, jo uzņēmumam ar grūtībām izdodas nodrošināt nepieciešamo profilu ārstus – speciālistus ambulatoro pakalpojumu un steidzamās palīdzības punkta darbības nodrošināšanai. Medicīnas centram ir izdevies piesaistīt speciālistus no citām administratīvajām teritorijām, savukārt pašvaldība paredzējusi turpināt medicīnas studentu / rezidentu stipendiju atbalsta programmu.

Vairāk nekā 100 strādājošos 2015.gadā nodarbinājusi arī SIA Ludzas maiznīca. Lursoft dati rāda, ka pagājušajā gadā uzņēmumā strādājuši 103 darbinieki, kas gan ir par 18 strādājošajiem mazāk nekā gadu iepriekš.

Lielāko darba devēju sarakstā iekļūvis vēl viens jau iepriekšējo topu saistībā pieminēts uzņēmums – SIA Ariols. Līdzīgi kā pirmo trīs vietu ieguvēju gadījumā, arī pelmeņu un saldēto pārtikas pusfabrikātu ražotāja kopējais nodarbināto skaits gada laikā samazinājies. Ja vēl 2014.gadā uzņēmums ar darba vietām nodrošinājis 92 darbiniekus, tad pērn to skaits samazinājies līdz 87.

Teicams piemērs ir 2014.gadā dibinātais kokapstrādes uzņēmums SIA Mauriņi 57, kurā pērn strādājuši 68 darbinieki. Salīdzinot ar 2014.gadu, aizvadītajā gadā uzņēmumā nodarbināto skaits palielinājies par 61,90%

Ludzas novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2015.gadā:

1. SIA Ludzas apsaimniekotājs – 190 darbinieki;
2. SIA Ludzas medicīnas centrs – 184 darbinieki;
3. SIA Ludzas maiznīca – 103 darbinieki;
4. SIA Ariols – 87 darbinieki;
5. SIA Mauriņi 57 – 68 darbinieki.

*Dati par Ludzas novada uzņēmumiem aprēķināti uz 07.12.2016.

**Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot vidējo mediānu.